

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 4

БЕОГРАД 1935 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

IV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 3 ЈАНУАРА 1935 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

Претседник

ДР. КОСТА КУМАНУДИ

и

Потпретседник

ДР. КОСТА ПОПОВИЋ

Секретари

ДР. ДРАГОЉУБ ЈЕВРЕМОВИЋ, АНТЕ КОВАЧ

и

МИЛАН МРАВЉЕ

Присутни г. г. Министри: Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова Богољуб Д. Јевтић, Министар шума и рудника др. Светислав Поповић, Министар без портфеља др. Авдо Хасанбеговић, Министар просвете Стеван Ђирић.

ПОЧЕТАК У 18 ЧАСОВА.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника III редовног састанка;

2 — Реч Претседника Народне скупштине др. Косте Кумануди поводом смрти народног посланика Аранђела Никодијевића;

3 — Оставка народног посланика Витомира Видаковаћа;

4 — Оставка до. Авде Хасанбеговића, Министра без портфеља, на положај потпретседника Народне скупштине;

5 — Саопштење извештаја о подношењу законских предлога предлога буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1935/36 годину; о конвенцији о узајамној заштити против дење, закљученој и потписаној у Атини 25 јула 1934 године; о трговинском и компензационом споразуму између Краљевине Југославије и Републике Грчке; о конвертирању пољопривредних дугова;

6 — Саопштење о подношењу предлога резолуције о изради жељезничке пруге од Ресника до Тополе и о повластицама ходочасника на Оплецац;

7 — Саопштење о подношењу на сагласност уредаба Министарског савета: о обрчком плаћању куповине из уговора за

продају дрвета; о регулисању откупне цене шерпе репе на бази садржине шефера; о извођењу јавних радова; о забрани трговачких радњи великог обима; о олакшању наплате накнада штете проузроковане шумским кривинама у државним шумама и унапређењу шумске привреде; о заштити новчаних завода и њихових веровника; о смањењу трошкова режије привредних предузећа; о смањењу трошкова режије новчаних завода под заштитом.

8 — Саопштење о конституисању одбора: Верификационог, Административног, Имунитетног, Одбора за молбе и жалбе и Финансијск. г;

9 — Саопштење и усвајање извештаја Административног одбора: о прегледу скупштинских рачуна од 30 јула до 30 октобра 1934 год.; и извештаја о прегледу скупштинских рачуна од 31 октобра до 29 децембра 1934 год.;

10 — Саопштење о подношењу интерпелација народних посланика: Ристе Ђокића на Претседника Министарског савета о раду др. Алберта Крамера, Министар у пензији и народног посланика и одбјање првенства; Ристе Ђокића на Министра просвете о раду учитељице Марије Рајбер из Љубића, срез Високо и одбијање првенства; Милана Божића на Министра

унутрашњих послова и Министра социјалне политике и народног здравља о изгону странаца из државне и приватне службе;

11 — Саопштење извештаја Министара о одговорима на посланичке интерпелације;

12 — Саопштење захтева Министра правде за овлашћење о пројужују кривичног поступка против народних посланика;

13 — Молбе и жалбе;

14 — Разна акта.

Говорници: Министар шума и рудника др. Светислав Поповић (три пута), Јоаким Куњашић.

Дневни ред: Избор заменика Претседнику и потпретседницима Народне скупштине у Државном одбору.

Саопштење и усвајање извештаја Верификационог одбора о доласку за народног посланика Чедомира А. Пејкића, кафеџије из Деспотовца, на место преминулог Аранђела Д. Никодијевића, и о доласку за народног посланика Веселина Демировића, земљорадника из Дражиновића, на место Витомира Видаковића, који је поднео оставку на посланички мандат.

Претседник др. Коста Кумануди: Отварам IV редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходног састанка

Секретар Анте Ковач прочита записник III редовног састанка.

Претседник др. Коста Кумануди: Има ли каквих примедба на записник? (Нема) Примедба нема, записник је примљен.

Господо народни посланици, наш друг Аранђел Никодијевић преминуо је у најбољим годинама живота и у пуној снази делања. Иако без школске спреме, својом природном интелигенцијом и разборитошћу он је заузимао видно место у нашим Народним скупштинама почев од 1925 год. Нарочито су привлачиле пажњу његове говорничке одлике, неизвештачене и спонтане, украшене простим и чистим језиком и јасним излагањем. Све док му је здравље допуштало он је одговарао савесно свим дужностима народног изабраника, па ће његов помен остати међу нама као човека радног и исправног. Нека му је вечна памет. (Сви народни посланици устају и одазивају се са узвицима: Слава му.)

Изволите чути оставке народних посланика.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Витомир Видаковић подноси оставку на свој посланички мандат.

Претседник др. Коста Кумануди: Ова се оставка упућује Верификационом одбору.

Изволите чути оставку Г. др. Хасанбеговића на положај потпретседника Народне скупштине.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. др. Авдо Хасанбеговић, Министар без портфеља, подноси оставку на положај потпретседника Народне скупштине.

Претседник др. Коста Кумануди: Избор новог потпретседника ставиће се на дневни ред кад Народна скупштина то одлучи.

Изволите чути законске предлоге.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Министар финансија подноси Скупштини на решење предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1935/36. годину. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: Предлог буџета и предлог Финансијског закона упућују се Финансијском одбору на даљи рад. Изволите чути даље,

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. г. Министар иностраних послова и Министар социјалне политике и народног здравља подносе Скупштини на решење предлог закона о конвенцији о узајамној заштити против денге, закљученој и потписаној у Атини 25 јула 1934 год. (Види прилог);

Г. г. Министар иностраних послова и Министар трговине и индустрије подносе Скупштини на решење предлог закона о трговинском и компензационом споразуму између Краљевине Југославије и Републике Грчке. (Види прилог);

Претседник др. Коста Кумануди: Оба ова законска предлога упућују се нарочитом одбору за проучавање међународних уговора и конвенција.

Изволите чути посланичке законске предлоге.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. г. Јоаким Куњашић и другови, народни посланици, подносе Скупштини на решење предлог закона о конвертирању пољопривредничких дугова и траже да се огласи за хитан. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар шума и рудника.

Министар шума и рудника др. Светислав Поповић: Господо народни посланици, с обзиром на декларацију Краљевске владе, која је истакла у првом реду бригу о привредним проблемима, а како је питање којим се овај законски предлог бави у тесној вези са осталим питањима привредног карактера која ћемо решавати, молим у име Краљевске владе г. предлагача да повуче захтев о хитности.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч предлагач г. Куњашић.

Јоаким Куњашић: Господо народни посланици, да је уређење нашег кредитног стања у земљи од највеће хитности и важности, то зна читав народ, то знамо сви ми народни посланици. То је и потакло мене и моје другове да саставимо и поднесемо Народној скупштини овај законски предлог који пред нама стоји. Хитност овог предлога сама се по себи разуме. Али после декларације Краљевске владе која улива пуно поверење у мене и моје другове да ће се овом питању посветити сва пажња коју ми сви осећамо да треба да му се посвети, ја у име своје и својих другова, верујући да ће Краљевска влада приступити решавању овог питања и довести га до краја, тим више што у Краљевској влади стоје три угледна члана која су овај законски предлог потписали, молећи господина Претседника Народне скупштине да редовним путем изнесе на решавање овај законски предлог Народној скупштини, а у знак пуног поверења према Краљевској влади, у име своје и својих другова одустајем од тражења хитности.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима се на знање да су г. г. предлагачи одустали од тражења хитности. Избор одбора за проучавање овога законског предлога извршиће се када се то стави на дневни ред.

Изволите чути један посланички предлог резолуције.

Секретар Анте Ковач (саопштава) г. г. др. Ђуро Остојић и другови, народни посланици, подносе Скупштини на решење предлог резолуције о изради железничке пруге од Ресника до Тополе, и о повластицама ходочасника на Оплепац. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: За проучавање овога предлога изабраће се нарочити одбор, кад то Скупштина стави на дневни ред.

Изволите чути уредбе Министарског савета.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Претседник Министарског савета на основу § 63 Финансијског закона за 1934/35 годину подноси Скупштини на сагласност:

Уредбу Министарског савета о оброчном плаћању куповине из уговора за продају дрвета; (Уредба отштампана у Службеним новинама бр. 192 од 21 августа 1934 г.) Уредбу Министарског савета о регулисању откупне цене шећерне репе на бази садржине шећера (Уредба отштампана у Службеним новинама бр. 218—LVI од 4 септембра 1934 г.); Уредбу Министарског савета о извођењу јавних радова (Уредба отштампана у Службеним новинама бр. 271 — LXX од 23 новембра 1934 г.); Уредбу Министарског савета о забрани трговачких радњи великог обима (Уредба отштампана у Службеним новинама бр. 248 од 27 октобра 1934 г.); Уредбу Министарског савета о олакшању наплата накнаде штете проузроковане шумским кривицама у државним шумама и унапређењу шумске привреде (Уредба отштампана у Службеним новинама бр. 271 — LXX од 23 новембра 1924 г.); Уредбу Министарског савета о заштити новчаних завода и њихових веровника; Уредбу Министарског савета о смањењу трошкова режије привредних предузећа; и Уредбу Министарског савета о смањењу трошкова режије новчаних завода под заштитом. (Последње три уредбе отштампане у Службеним новинама бр. 272 — XXI од 24 новембра 1934 г.)

Претседник др. Коста Кумануди: За проучавање ових уредаба изабраће се нарочити Одбор, кад то Скупштина стави на дневни ред.

Изволите чути конституисање Одбора.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Верификациони одбор извештава да се 27 октобра 1934 године конституисао и изабрао: за претседника г. др. Миленка Марковића, за потпретседника г. др. Петра Иванишевића и за секретара г. др. Светислава Михајловића, народне посланике;

Административни одбор извештава да се 27 октобра 1934 године конституисао и изабрао: за претседника г. Василија Трбића, за потпретседника г. Милорада Марковића и за секретара г. Филипа Цемовића, народне посланике;

Имунитетни одбор извештава да се 27 октобра 1934 године конституисао и изабрао: за претседника г. др. Милана Секулића, за потпретседника г. др. Људевита Ауера и за секретара г. др. Мирка Ивковића — Ивандекића, народне посланике;

Одбор за молбе и жалбе извештава да се 27 октобра 1934 године конституисао и изабрао за: претседника г. Јураја Дубоковића, за потпретседника г. др. Саву Радовића и за секретара г. Милана Божића, народне посланике;

Финансијски одбор извештава да се 27 октобра 1934 године конституисао и изабрао: за претседника г. др. Нинка Перића, за потпретседника г. др. Славка Шећерова и за секретара г. др. Анту Куятарића, народне посланике.

Претседник др. Коста Кумануди: Ова конституисања примају се на знање.

Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Административни одбор подноси Скупштини на решење свој извештај о прегледу скупштинских рачуна за време од 31 јула до 30 октобра 1934 године. Тај извештај гласи:

„НАРОДНА СКУПШТИНА
Краљевине Југославије
АДМИНИСТРАТИВНИ ОДБОР
Бр. 111
20 новембра 1934 год.
у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Административни одбор Народне скупштине преко своја три члана извршио је преглед касе, књига и новчаних докумената Народне скупштине за време од 31 јула до 30 октобра 1934 закључно и на основу § 128 Закона о пословном реду у Народној скупштини има част поднети свој извештај о нађеном стању.

I

О СТАЊУ КАСЕ

А) Да је по провереном дневнику касе за 1934/35 нађен остатак државне и депозитне готовине Дин. 3,869.722,84

Б) Да је прегледом касе утврђено да се овај укупан салдо састоји:

1) из готовог новца у	Дин.	689.854,67
2) „ улож. књиж. Д. Х. Б.	„	2,600.000,—
3) „ кауција	„	5.000,—
4) „ прив. изд.	„	453.450,—
5) „ депозита.	„	121.418,17

Укупно Дин. 3,869.722,84

3,869.722,84

Извршен је преглед књига и докумената примања и издавања и нађено је: да су књиге правилно вођене са тачним износима, докумената како лична тако и материјална исправна и правилно књижена а суме, показане у дневнику касе правилно унете и сумиране, и поред свију осталих издатака, Административни одбор Народне скупштине, одобрава и издатке учињене на основу решења: Р. Бр. 1180/34, 1488/34, 1510/34, 1527/34, 1528,34, 1680/34 и 1698/34.

Прилаже се под ./1 извод примања и издавања по месецима.

II

О СТАЊУ ПАРТИЈАЛНИХ РАЧУНА

А) Примљено је по кредиту за 1934/35 од 1 априла до 30 октобра 1934.	Дин. 21,234.792,68
Б) По кредиту за 1934/35 утрошено је од 1 априла до 30 октобра 1934:	
1) на народне посланике.	Дин. 13,889 080, —
2) на особље Нар. скупштине.	„ 1,769.079,71
3) на материјалне трошкове.	„ 1,833.328,30
Свега утрошено	Дин. 17,491.488,01
а остало за 31 октобар 1934 као салдо држ. готов.	Дин. 3,743.304,67

Прилаже се под ./2 преглед примљеног и утрошеног кредита по буџетским партијама.

III

О СТАЊУ ДЕПОЗИТНЕ ГОТОВИНЕ

На дан 30 октобра 1934 нађено је готовине депозита у износу: . . . . . Дин. 126.418,17 депозити су правилно књижени. Прилаже се под ./3 извод из кога се види чији су депозити.

IV

УКУПНО СТАЊЕ ДРЖАВНЕ И ДЕПОЗИТНЕ ГОТОВИНЕ

Кад се саберу остаци ових партијалних рачуна и то:

а) по рачуну примљеног кредита.	Дин. 3,743 304,67
б) по рачуну депозитних сума.	„ 126.418,17

добија се исти укупан остатак од. . . . . Дин. 3,869.722,04 који је показан по дневнику касе као салдо на дан 30 октобра 1934. Према овоме и суме партијалних рачуна су исправно показане.

Административни одбор на седници својој од 3-1-1934 примио је овај преглед касе, новчаних докумената и рачунских књига Народне скупштине као исправан. С тога је част Административном одбору предложити Народној скупштини, да изволи одобрити изнето стање у овом извештају и самим тим издати разрешницу одговорним лицима за рачуне прегледане од 31 јула до 30 октобра 1934 закључно, пошто су рачуни од 17 априла до 30 јула 1934 прегледани и одобрени од стране Народне скупштине на седници свог 50 редовног састанка од 19 октобра 1934 год.

Секретар,
Ф. Цемовић, с. р.

Претседник
Административног одбора,
Василије Трбић, с. р.“

Претседник др. Коста Кумануди: Стављам на гласање прочитани извештај Административног одбора. Прима ли Народна скупштина овај извештај? (Прима) Ко је против нека устане! (Сви седе.) Извештај Административног одбора је примљен.

Изволите чути други извештај Административног одбора.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Административни одбор, подноси Скупштини на решење свој извештај о прегледу скупштинских рачуна за време од 31 октобра до 29 децембра 1934 године. Тај извештај гласи:

„НАРОДНА СКУПШТИНА
Краљевине Југославије
АДМИНИСТРАТИВНИ ОДБОР

Бр. 118
3 јануара 1935 год.
у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Административни Одбор Народне скупштине преко своја три члана извршио је преглед касе књига и новчаних докумената Народне скупштине за време од 31 октобра до 29 децембра 1934 закључно а на основу § 128 Закона о пословном реду у Народној скупштини има част поднети свој извештај о нађеном стању.

I

О СТАЊУ КАСЕ

А) Да је по провереном дневнику касе за 1934/35 нађен остатак државне и депозитне готовине	Дин.	4,288.276,45
Б) Да је прегледом касе утврђено да се овај укупан салдо састоји:		
1) из готовог новца у	Дин.	399.852,03
2) „ улож. књиж. код Д. Х. Б.	„	3,446.662,—
3) „ кауција	„	5.000,—
4) „ приврем. изд.	„	299.817,52
5) „ депозита.	„	136.944,90
Укупно	Дин.	<u>4,288.276,45</u>
		<u>4,288,276,45</u>

Извршен је преглед књига и докумената примања и издавања и нађено је: да су књиге правилно вођене са тачним износима, документа како лична тако и материјална исправно и правилно књижена а суме, показане у дневнику касе правилно унете и сумиране. Па како су исплате вршене на основу Закона и буџета то се у потпуности одобравају, као и скупштински улози код Државне Хипотекарне Банке по уложној књижици од Дин. 3,446.662.— и решења Р. Бр. 1841/34 и Р. Бр. 2064/34.

Прилаже се под .1 извод примања и издавања по месецима.

II

О СТАЊУ ПАРТИЈАЛНИХ РАЧУНА

1) Салдо по кредиту за 31 октобар 1934.	Дин.	3,743.304,67
2) Примљено по кредиту за 1934/35 од 31 октобра до 29 децембра 1934.	„	5,233.883,75
Укупно примљено	Динара	<u>8,977.188,42</u>
3) По кредиту за 1934/35 утрошено је за време од 31 октобра до 29 децембра 1934 и то:		
а) на народ. посланике	Дин.	3,585.380,—
б) на особље Нар. скуп.	„	518.771,25
в) на материјалне трош.	„	726.705,62
Свега утрошено	Динара	<u>4,830.856,87</u>
		<u>4,830.856,87</u>

а остало за 30 децембар 1934 као салдо државне готовине у износу од . . . . . Дин. 4,146.331,55
Прилаже се под .2 прегледи примљеног и издатог кредита по буџетским партијама.

III

О СТАЊУ ДЕПОЗИТНЕ ГОТОВИНЕ

На дан 29 децембра 1934 нађено је готовине депозита у износу: . . . . . Дин. 141.914,90

IV

УКУПНО СТАЊЕ ДРЖАВНЕ И ДЕПОЗИТНЕ ГОТОВИНЕ

Кад се саберу остаци ових партијалних рачуна и то:

а) по рачуну примљеног кредита	Дин. 4,146.331,55
б) по рачуну депозитних сума	141.944,90

добија се исти укупан остатак од . . . . . Дин. 4,288.276,45
који је показан по дневнику касе као салдо на дан 29 децембра 1934. Према овоме и суме партијалних рачуна су исправно показине.

Административни одбор на седници својој од 3-1-1934 примио је овај преглед касе, новчаних докумената и рачунских књига Народне скупштине као исправан. С тога је част Административном Одбору предложити Народној скупштини, да изволи одобрити изнето стање у овом извештају и самим тим издати разрешницу одговорним лицима за рачуне прегледане од 31 октобра 1934 до 29 децембра 1934 закључно, пошто су рачуни од 31 јула до 30 октобра прегледани и одобрени од стране Народне скупштине на седници свог 50 редовног састанка од 19 октобра 1934 г.

Секретар,
Ф. Цемовић, с. р.

Претседник
Административног одбора,
Василије Трбић, с. р.

Претседник др. Коста Кумануди: Стављам на гласање и овај други извештај Административног одбора. Прима ли Народна скупштина прочитани извештај Административног одбора? (Прима) Оглашујем да је и овај извештај Административног одбора примљен.

Изволите чути интерпелације.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Ристо Ђокић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о раду др. Алберта Крамера, Министра у пензији и народног посланика и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог.)

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч Министар шума и рудника г. др. Светислав Поповић да се у име Краљевске владе изјасни о траженој хитности.

Министар шума и рудника др. Светислав Поповић: Господо народни посланици, с обзиром на то да пред нама стоје многа крупна питања, која такођер захтевају хитност, Краљевска влада не може да прими хитност предложене интерпелације.

Претседник др. Коста Кумануди: Краљевска влада није примила хитност. Стављам захтев о хитности на гласање. Прима ли Народна скупштина тражену хитност? (Не прима) Тражена хитност није примљена.

Изволите чути другу интерпелацију.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Ристо Ђокић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра просвете о раду учитељице Марије Рарбер из Љубнића, срез Високо, и тражи да јој се призна првенство. (Види прилог.)

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч Министар шума и рудника, г. др. Светислав Поповић, да се изјасни у име Краљевске владе, прима ли тражену хитност.

Министар шума и рудника др. Светислав Поповић: Господо народни посланици, из разлога малочас наведених, у име Краљевске владе не могу примити хитност ни за ову интерпелацију.

Претседник др. Коста Кумануди: Краљевска влада није примила првенство. Прима ли Народна

скупштина тражено првенство? (Не прима.) Народна скупштина није примила првенство.

Изволите чути трећу интерпелацију.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Милан Божић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова и г. Министра социјалне политике и народног здравља о изгону странаца из државне и приватне службе. (Види прилог.)

Претседник др. Коста Кумануди: Прочитане интерпелације биће упућене надлежној господи министрима на даљи рад.

Изволите чути извештаје г. министра.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Министар пољопривреде извештава да ће одговорити, кад прикупи потребне податке, на интерпелације народних посланика:

Г. Драгутина Перка о продаји имања земљорадника Земљича Фрица из Љутомера;

Г. др. Милана Метикоша о незаконитом премештају аграрних интересената житеља управне општине Кашина са подручја пореске општине Сесвете и Дуго Село на лоше земље Костањевац и Граховац;

Г. др. Милана Метикоша о упропаштењу аграрних интересената који су саградили куће у грађевинској зони града Загреб;а;

Г. Министар унутрашњих послова извештава да ће одговорити, кад прикупи потребне податке, на интерпелацију народног посланика:

Г. Драгутина Перка о кажњавању чланова Југословенске народне странке у Срезу чаковачком.

Претседник др. Коста Кумануди: Ови извештаји примају се на знање.

Изволите чути издавање суду г. г. народних посланика

Секретар Анте Ковач (саопштава) г. Министар правде тражи овлашћење за продужење кривичног поступка противу народних посланика господе: Светислава Хођере због дела из § 302 к. з.; Стјепана Максимовића због дела из § 251 к. з.; Зарије Крстића због дела из § 181 од 1 к. з.; Витомира Видаковића због дела из § 139 к. з.; Хаџи Тодора Димитријевића због дела из чл. 62

Зак. о штампи; Александра Таке Додића због дела из чл. 52 Закона о штампи; Стаменка Стошића због дела из § 302 к. з.; Александра Таке Додића због дела из чл. 52 Закона о штампи и Владимира Крстића због дела из § 218 к. з.

Председник др. Коста Кумануди: Ови захтеви г. Министра правде упућују се Имуниететном одбору.

Изволите чути молбе и жалбе.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Народној скупштини упућене су следеће молбе и жалбе: Татјане Твардовске, Суље Фазулића, Самуила Сркаливића, Петра Низетеа, Фрање Блеуша, Радмиле Стојковић, Стеве Анчића, Јулије Ракитив, Марије Нешић, Александра Варге, земљорадника села Фаркаждина, Среза ковачичког, Спире Катића, Василија Грујића, Антонија Милошевића, Младена Димитријевића, Владимира Краљевића, Живка Јовановића, Богољуба Обрадовића, Милорада Ивановића, Јанка Спасојевића, Милана Ивановића, Ђорђа П. Антића, Антона Симаца, Мирка Каремчана, Феодора Ивановића, Јанка Дражића, Стевана Мрђенова, Милана Каћанског, Софије Симић, Управног одбора Патријаршије српске-Сремски Карловци, Љубомира Дуспера, Светозара Марковића, Антице Петровића, Ђорђа Жугића, Стјепана Тополовца, Јована Петровића, Илије Јефтића, Општине Јабужке, Петра Протића, Левиа Венеција, Марије Милорадовић, Ибрахима и Емена Ибелића, Косте Мршића, Раде М. Булића и другова, Одбора православне цркве Мурска Субота, Средишњег одбора Удружења ратних инвалида-Београд, Драгице Валентић, Анте Кероса, Јордана Апостоловића, и Вјекослава Видарића, Јулке Адамовић, Луке Балаша, Карола Пароха и Авде Ченгића, Боривоја Тадића, Милована Алексића, Крсте Фажоа, Јована Поповића, Михаила Григоријевића, Мирка Вукотића, Борислава Симоновића, Николе и Стевана Кљаића, Драгутина Цветановића, Стојана Крсманорића, Радована Томића, становника општине Бедња, Јове Добровољца, Стојадина Петровића, Миодрага Стојановића, Миломира Радвановића, Ане Шиндлер, Боривоја Јевтића, Веселина Косорића, грађана насељеника и добровољца-Бајмок, грађана села Барошевац; Милована Илића и другова, Розе Божић, Ковјана Мојсића, Франца Јустинека, Александра Џамбића, Јове Ђекића, Изабеле Чичерић, Марије Куничић, Младена Остојића, Војислава Поповића, Ивана Кастелића, Андрије Зихерла, Иве Турина, Фанике Козарић, грађана Општине рисовске-Срез белопољски, Удружења добровољаца и инвалида-Бајмок, Стјепана Штокић Бобића, сељака села Велики Крчмир, Боже Рогошића, Цвијете Симеуновић, и Милице Ђурић, Станка Пешровића, Агнезе Шижмек, Мирка Црнића, Александра Радосављевића, Николе Петрова, Терезе Шуњеварић, Цане удове Мартиновић, Вацлава Карличека, Љубице Митровић, Јове Добријевића, Милеве Ђурђевић, Божидара Терзића, Емила Галијана, Светислава Јанковића, Светислава Петковића, Стјепана Кецерина, Ане Марчек, Антонија Бортновског, Радуна Фемића, Раде Цимеша, Анке Милић, Ђурице Дробњаковића и другова, Аделе Делфин, Љубомира Савића, Спасоја Станојевића, Митра Мартиновића, Ахмеда Пашагића; Миле Матановића; Полексије Карановић, Милке Ђук, Лазара Стрезовића, др. Василија Мајера, Раке Лубарде, Ристе Симоновића, Благоја Цветковића, Лазара Соколо-

вића, Косте Чичановића, Надежде Пљаковић, Стевана Цикуша, Мишка Димковића, Јерка Мартинца, Димитрија Пушибрка и Игумана Н. Стојаковића, Маре Мирковић, Леонтија Нинковића, Катарине Милунић, Илије Галушића и другова, грађана Општине мургашке, Петра Живковића, Франца Потокара, др. Наталије Гец, Душана Ђукановића, Стојана Крстића, Коце Донетића, Ратке удове Чарликовић, Резике Стојковић, Ранке Трајковић, Анте Јаковљевића, Блаже Зорића, Илије Чалушића и другова, Стојадина Божићевића и Богољуба Јелића.

Председник др. Коста Кумануди: Све прочитане молбе и жалбе упућене се Одбору за молбе и жалбе.

Изволите чути разна акта.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Народној скупштини упућена су следећа разна акта: Југословенске радничке заједнице, Извршног одбора, Битољске аграрне задруге, Милана Бакића, грађана Среза трнавског, грађана Општине оглеђеновачке грађана Општине лосичке, грађана свих општина Среза трнавског, Удружења власника непокретних имања на подручју Управе града Београда, грађана Општине слатинске, Удружења трговца и занатлија за Срез белопаланачки, грађана Општине заблаћке, Удружења трговаца-Ђаковица, грађана Општина јежевачке, Удружења занатлија Среза јасеничког, Одбора за грађење нове цркве у Бачевцима, Удружења занатлија за Срез космајски, Стојана Савића и другова, Друштва за раздужење власника некретнина и осталих дужника Загреб, Удружења ратних инвалида — Пожаревац, Земаљског савеза југосл. удружења — Београд, грађана Општине трешњевца код Загреба, Удружења геометара и геодета — Загреб, Патријаршије српске православне цркве — Сремски Карловци.

Председник др. Коста Кумануди: Прочитана разна акта примају се на знање.

Прелазимо на дневни ред: Избор заменика претседнику и потпретседницима у Државном одбору. Гласање ће се вршити листићима и то тако да ће се име заменика претседнику ставити у једну кутију, а име заменика потпретседницима у другу кутију.

Ради споразума о кандидатским листама дајем 5 минута одмора.

(После одмора)

Пошпредседник др. Коста Поповић: Господо посланици, настављамо рад. Пре него што приступимо гласању молим г. секретара да изволи коцком извући имена по 3 контролора за прву и за другу гласачку кутију. Молим најпре да се извуку имена контролора за гласачку кутију за избор заменика претседнику, а затим имена контролора за гласачку кутију за избор заменика потпретседницима.

Секретар др. Драгољуб Јевремовић извучи листиће за гласачку кутију за избор заменика претседника, са именима: Др. Милан Стијић, Филип Цемовић и Љубомир Митровић.

Затим извучи за контролоре за гласачку кутију за избор заменика потпретседницима листиће са именима: Др. Миленко Марковић, Михајло Крстић и Анте Мastroвић.

Пошпредседник др. Коста Поповић: Молим изабрану господу контролоре да заузму своја места. (Изабрани контролори заузимају своја места код гласачких кутија).

Сад ћемо, господо, приступити тајном гласању, и то тако, да ће се у прву гласачку кутију спуштати листићи са кандидатом за заменика претседнику, а у другу гласачку кутију листићи са кандидатима за заменике потпретседницима Народне скупштине.

Молим г. секретара да прозива г. г. посланике да гласају.

Секретар Милан Мравље прозива народне посланике да гласају. (Настаје тајно гласање листићима).

(После гласања)

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања.

За избор заменика претседнику гласало је свега 217 народних посланика. Од овога гласало је за г. др. Будислава Гргура Анђелиновића 198, за г. др. Лавослава Ханжека 5, за г. Ферда Шегу 4, за г. Хазима Чохаџића 2, за г. Павла Матицу 1, за г. Фрању Господнетића 1, за г. Мирка Урошевића 1, за г. Душана Иванчевића 1, за г. Милована Лазаревића 1 и за г. др. Живана Лукића 2. Празних листића било је 2.

Према томе за заменика претседнику Народне скупштине изабран је г. др. Будислав Гргур Анђелиновић.

За заменике потпретседницима гласало је свега 210 народних посланика. Од овога броја добили су гласова г. г.: Др. Стане Рапе 181, Димитрије Он. Поповић 202, Шукрија Куртовић 205, др. Лавослав Ханжек 17, Хасан Торомановић 2, Ранко Њамцул 1, Живојин Јеремић 1, Сарачевић Раденко 1, Влада Станић 1, Андра Кујунџић 1, Душан Живојиновић 1, др. Милослав Стојадиновић 2, Карло Гајшек 4, Шегу Фердо 1, Василије Трбић 1, Трипко Нинковић 1, Живко Даниловић 1. Празних листића било је 7.

Према томе за заменике потпретседницима изабрани су г. г. Шукрија Куртовић, са 205 гласова, Димитрије Он. Поповић са 202 гласа и др. Стане Рапе са 181 глас.

Господо народни посланици, изволите чути два извештаја Верификационог одбора.

Секретар Милан Мравље (чита):

„НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Верификациони одбор

В. О. Бр. 4.

3 јануара 1935 год.
у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Верификациони Одбор добио је од Претседништва Народне скупштине вест о смрти Аранђела Д. Никодијевића, народног посланика, изабраног у Срезу деспотовачко-раваничком, бановине Моравске.

По размотрењу изборних аката и кандидатске листе, Верификациони одбор на својој II седници од 3-I 1935 године утврдио је, да је на кандидатској листи за Срез деспотовачко-раванички, чији је

кандидат био поч. Аранђел Д. Никодијевић, његов заменик Чедомир А. Пејкић, кафеџија из Деспотовца.

На основу горњег и § 66 Закона о избору на родних посланика, Верификационом одбору је част умолити Народну скупштину да изволи огласити и позвати за народног посланика г. Чедомира А. Пејкића, кафеџију из Деспотовца.

За секретара

Милан Ђуковић, с. р.

Претседник

Верификационог одбора,
Др. Миленко Марковић, с. р.

Чланови:

Витомир Давидовић, с. р., др. Богдан Видовић с. р., др. Ранко Њамцул, с. р., проф. Антуновић, с. р., др. Људевит Пивко, с. р., Шукрија Куртовић, с. р., Ђуро Маријан, с. р.,

Поштрејседник Др. Коста Поповић: Прима ли Народна скупштина прочитани извештај? (Прима). Објављујем да је извештај Верификационог одбора примљен и да је на место поч. Аранђела Никодијевића за народног посланика дошао г. Чедомир Пејкић.

Изволите чути други извештај Верификационог одбора.

Секретар Милан Мравље, (чита):

„НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Верификациони одбор

В. О. Бр. 5

3 јануара 1935 год.
у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Верификациони одбор примио је преко Претседништва Народне скупштине оставку на посланички мандат од г. Витомира Видаковића, народног посланика, изабраног у Срезу пожешком, бановине Дринске.

По размотрењу изборних аката и кандидатске листе, Верификациони одбор на својој II седници од 3-10-1935 године утврдио је, да је на кандидатској листи за Срез пожешки, чији је кандидат г. Витомир Видаковић, његов заменик Веселин Демировић, земљорадник из Дражиновића.

На основу горњег и § 66 Закона о избору народних посланика Верификационом одбору је част умолити Народну скупштину да изволи огласити и позвати за народног посланика г. Веселина Демировића, земљорадника из Дражиновића.

За секретара

Милан Ђуковић, с. р.

Претседник

Верификационог одбора,
Др. Миленко Марковић, с. р.

Чланови:

Витомир Давидовић, с. р., др. Богдан Видовић, с. р., др. Ранко Њамцул, с. р., проф. Антуновић, с. р., др. Људевит Ливко, с. р., Шукрија Куртовић, с. р., Ђуро Марјан, с. р.“

Пошпредседник Др. Коста Поповић: „Примали Народна скупштина прочитани извештај (Прима). Објављујем да је и овај извештај Верификационог

одбора примљен и да је за народног посланика на место Вагмар Вичковић, који је поднео оставку, за Срез пожешки дошао г. Веселин Демировић.

Пошто је дневни ред исцрпљен, ја ћу, са вашим пристанком, ову данашњу седницу закључити. Идућа седница заказаће се писменим путем, са дневним редом: Угврђивање дневног реда.

Седница је закључена у 19 часова.

П Р И Л О З И

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Краљевине Југославије

Буџетско одељење

Бр. 9401

VII

19 новембра 1934 г.
у Београду

Господину

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

На основу чл. 102 Устава и овлашћења датог ми Указом Краљевских Намесника од 14 новембра

1934 г. част ми је у прилогу под ./.. послати Вам предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за буџетску 1935/36 годину с молбом да га поднесете Народној скупштини на решење и одобрење и потом изволите даље поступити.

Примите, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о моме особитом поштовању.

Министар финансија,

Др. Мил. Ђорђевић, с. р

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

ПЕТРА II

по милости Божјој и воњи Народној

Краља Југославије

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Министра финансија, а по саслушању Министарског савета, решили су и решавају. Овлашћује се Министар финансија да на основу чл. 102 у вези чл. 63 Устава и чл. 13 Закона о државном рачуноводству може поднети Народној скупштини на решење и одобрење:

Предлог буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1935/36 годину. Министар финансија нека изврши овај Указ.

14 новембра 1934 године
у Београду

Министар финансија,

Др. Милорад Д. Ђорђевић, с. р.

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

Краљевине Југославије

Пов. Бр. 27139/1

Београд, 29 новембра 1934 год.

Господину

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

У прилогу под /1 част нам је доставити Вам оригинални Указ Краљевских Намесника од 28 новембра 1934 године, којим смо овлашћени, у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије, да можемо поднети на решење Народном Претставништву предлог закона о Међународној конвенцији о узајамној заштити против денге, закљученој и потписаној у Атини 25 јула 1934 године.

У прилогу под /2 част ми је доставити Вам десет примерака предлога о горе поменутој [конвенцији, са образложењем, с молбом, да исти изволите изнети на решење пред Народну скупштину.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење нашег особитог поштовања.

Министар иностраних послова,

Б. Д. Јевтић, с. р.

Министар социјалне политике
и народног здравља,

Др. Фран Новак, с. р.

(Закон отштампан у Службеним новинама за 1935 г.)

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА II

по милости Божјој и вољи Народној

Краља Југославије

КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Министра иностраних послова и Министра социјалне политике и народног здравља, а по саслушању Министарског савета, решили су и решавају:

Овлашћује се Министар иностраних послова и Министар социјалне политике и народног здравља да могу на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије поднети Народном претставништву на решење:

Предлог закона о Међународној конвенцији о узајамној заштити против денге, закљученој и потписаној у Атини 26 јула 1934 године.

Министар иностраних послова и Министар социјалне политике и народног здравља нека изврше овај Указ.

28 новембра 1934 године

у Београду

Министар иностраних послова,

Б. Д. Јевтић, с. р.

Министар социјалне политике

и народног здравља,

Др. Фран Новак, с. р.

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

Краљевине Југославије

Пов. Бр. 27140/1

Београд, 29 новембра 1934 год.

Господину

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

У прилогу под /1 част нам је доставити Вам оригинални Указ Краљевских Намесника од 28 новембра 1934 године, којим смо овлашћени у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије да можемо поднети на решење Народном претставништву предлог закона о трговинском и

компензационом споразуму, закљученом и потписаном у Београду, 1 августа 1934 године, између Краљевине Југославије и Републике Грчке

У прилогу под /2 част нам је доставити Вам 10 примерака предлога закона о горе поменутом споразуму са образложењем, с молбом, да исти изволите изнети на решење пред Народну скупштину.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење нашег особитог поштовања.

Министар трговине и индустрије,
Јурај Деметровић, с. р.Министар иностраних послова,
Б. Д. Јевтић, с. р.

(Закон отштампан у Службеним новинама за 1935 г.)

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА II
по милости Божјој и вољи Народној
Краља Југославије
КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Министра трговине и индустрије и Министра иностраних послова, а по саслушању Министарског савета, решили су и решавају:

Овлашћује се Министар трговине и индустрије и Министар иностраних послова да могу на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије поднети Народном представништву на решење:

Предлог закона о трговинском и компензационом споразуму, закљученом и потписаном у Београду, 1 августа 1934 године, између Краљевине Југославије и Републике Грчке.

Министар трговине и индустрије и Министар иностраних послова нека изврше овај Указ.

28 новембра 1934 године
у Београду

Министар трговине и индустрије,
Јурај Деметровић, с. р.

Министар иностраних послова,
Б. Д. Јевтић, с. р.

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О КОНВЕРТИРАЊУ ПОЉОПРИВРЕДНИЧКИХ ДУГОВА
Јоакима Куњашића, народног посланика и другова.

§ 1

Пољопривредником се по овом закону сматра:

а) сопственик земаља било које врсти;

б) сопственик зграда у колико у њима сам станује или му служе у пољопривредне или занатске сврхе;

Лице под а) и б) које има некретнина а те служе у друге сврхе, а не пољопривредне, неће се сматрати пољопривредником ако вриједност тих објеката надмашује двоструку вриједност његових некретнина, које служе пољопривреди.

ц) сваки трговац, обртник, припадник слободних звања, који докаже да бар половина његове зараде долази од услуга учињених пољопривредницима, а исто тако и свако друго физичко и правно лице, ако то докаже;

д) свака сеоска општина, а од градских она, која већи дио својих прихода добија изравно или неизравно из пољопривреде;

е) свака задруга (правно лице на задружној подлози), код које су већина чланова пољопривредници по овом закону;

Јамци и судужници пољопривредника уживају једнаке олакшице као и сами пољопривредници.

§ 2

Пољопривредницима (§ 1) се одобравају олакшице за све њихове дугове, па и пореске и оне за јавне дажбине, који су настали прије 20 октобра 1934 г. без разлике, да ли су они хипотекарно осигурани или нису. На уживање олакшица не утјече околност, што дужник у доба, када се је задужио, није био пољопривредник.

§ 3

Олакшице по овом закону не односе се на новчане казне, на тражбине настале из кривичног дјела, тражбине за законско или уговорно издржавање, тражбине за наднице, плате, најам и закуп.

§ 4

У року од 50 дана од дана ступања на снагу овог закона могу коли пољопривредник толи његов вјеровник предати молбу за уређење дугова односно потраживања Среском суду, на којег се

подручју налази већи дио пољопривредникова некретног имања. Где нема среског суда, молба се предаје оном суду, који му је по надлежности једнак.

§ 5

Коли пољопривредник, толи вјеровник морају у молби навести:

- а) своје дугове односно вјересије по имену и пребивалишту дужника односно вјеровника;
- б) основ дуговања;
- ц) висину дугова, одјелито за главницу, за камате и за остале споредне захтјеве;
- д) попис цјелокупног дужникова имања уз назнаку прометне вриједности у часу предаје молбе;
- е) увјерење опћине о тачности назначене вриједности.

Уз попис (тачка д), овјерен од опћине, мора се предати и овјерен попис вриједности имања јамца и судужника.

Код неновчаних дугова има се назначити вриједност дугованог предмета или чинидбе у време поставка дуга.

Ако дужник наведе у молби вјеровнике или износе дугова, који стварно не постоје, казнити ће се строгим затвором и губитком часних права у колико то не преставља кривично дјело, које се има строже казнити.

Исто ће се тако казнити и вјеровник, који у молби наведе или иначе искаже тражбине, које стварно не постоје или признаде, да му пољопривредник дугује такове тражбине.

§ 6

Увјерење о прометној вриједности пољопривредникова имања издаје опћинска или градска управа, на чијем се подручју налази већа површина дужникова непокретног имања. Ако дужник нема некретног имања, надлежан је за предају молбе дужников главни настан или мјесто пребивања.

Ако дужник или вјеровник не приложи молби исказ прометне вриједности дужникова имања, или је тај исказ по нахођењу суда непотпун, суд ће то набавити по службеној дужности.

§ 7

Суд ће одмах све предане молбе по службеној дужности забиљежити у земљишник (тапије и слично). Од дана предаје молбе сматрају се сва каснија отуђења и оптерећења дужникових некретних према његовим вјеровницима као да не постоје. Извршења и обезбеђења у току обустављају се.

§ 8

Суд ће најкасније кроз 10 дана по истеку рока прописаног у § 4 донијети решење да ли дужнику, према прикупљеним податцима, признаје својство пољопривредника или не. Ако суд дужнику то својство призна, обуставити ће против њега одмах све парнице као и сва извршења, обезбеђења и секвестрације, а нова неће дозволити. Ово је ријешење извршно и без обзира на рекурс, који се може приказати у року од 8 дана.

У колико се парнички, извршни или обезбједни поступак води код другог суда или власти, обустава ће се извршити замолним путем.

§ 9

Суд ће истодобно саставити попис лица, којима је својим решењем признао својство пољопривредника. Овај ће попис објелоданити у Службеним новинама са истовременим позивом вјеровницима, да своје још непријављене тражбине пријаве у року од 30 дана, јер ће послѣје тога рока њихове тражбине, које нису пријавили, без оправданог разлога према признатим пољопривредницима, утнути.

Чим буде објављен попис лица из става 1, суд ће, ако је дужнику признао својство пољопривредника, по преданим молбама одредити рочишта на начин да изда оглас за непознате и отсутне, а писмени позив за познате вјеровнике. Непознатим и у иностранству отсутним вјеровницима поставља се уједно скрбник, који има право само на накнаду готових издатака. Један те исти скрбник може се поставити и за више вјеровника у колико међу њима нема супротности интереса.

Оглас се има истаћи на судску таблу и огласити у општини дужникова пребивалишта, а ако дуговање прелази дин. 10.000.— и једанпут објавити у Службеним новинама. Једним огласом може се позвати и више вјеровника.

У огласу ће се напоменути, да ће се рочиште одржати и без доласка вјеровника, ја њихова потраживања да ће се узимати у обзир, у колико су познати по судским списима. Ако од рочишта изостане дужник и свој изостанак у року од 8 дана не оправда, сматраће се да је одобрио захтјеве вјеровника.

§ 10

На рочишту ће суд саслушати дужника и присутне вјеровнике односно скрбнике, затим провести доказе и утврдити постојање и висину дугова као и вриједност цјелокупног дужникова имања, све по свом слободном увјерењу. Вриједност дужникова имања обухвата све оне објекте и права као и она која се налазе у његовом узукапионом посједу, а која су његова пуна или непуна власност, ако је све то уписано у земљишној књизи, тапији и сличним уписним регистрима.

У вриједност дужникова имања убрајају се и његова потраживања према пољопривредницима у оној висини, која буде за ове његове пољопривреднике-дужнике по овом закону утврђена.

Ако се на рочишту судца увјери, да је при оснивању дуговног односа вјеровник знао да зајам даје пољопривреднику за сврхе пољопривредног господарења, каматна стопа што суд утврди неће бити већа од 8% годишње од почетка односа до 20-X-1934.

§ 11

Трошкове свог заступства свака странка редовито сама сноси, а остале трошкове поступка суд ће по својој оцени наметнути оној странци, за коју се увери, да је својим држањем њима дала повода. У том случају суд ће наметнути и накнаду половине трошкова потребног заступања њезиног противника.

§ 12

Након закљученог доказног поступка, суд издаје коначно ријешење, које има да садржи назнаку:

а) износа дуга главнице заједно са каматама и другим споредним захтјевима до 20-X-1934 год.;

б) особе дужника и вјеровника по имену и пребивалишту;

ц) вриједност дужниковог имања, које може бити предмет уписа у земљишну књигу и сл.

Ако се по утврђењу висине дугова и вриједности имања покаже, да укупна висина дугова прелази $\frac{2}{3}$ вриједности цјелокупног дужниковог имања, суд ће у истом ријешењу снизити поједине дугове тако, да њихов укупни износ не пређе ове две трећине.

У случају овог снижења суд ће утврђене укњижене вјересије одобрити оним редом, како су укњижене у пуном износу до утврђене вриједности $\frac{2}{3}$ дужникова имања, а све ће остало бристати. Ако укњижене вересије не прелазе $\frac{2}{3}$ вриједности утврђеног дужникова имања, ове ће бити у пуној мјери одобрене, а неукњижене вјересије снизити ће суд про рата тако да скупа са укњиженим неће прећи споменуте двије трећине.

Јамци и судужници судјелују у подмири утврђених дугова субсидијарно за непокривени остатак и то: ако је некретнина јамчева или судужникова хипотецирана, табуларним редом све до границе $\frac{2}{3}$ вриједности њихова имања; ако нема хипотеке остатак дуговања плаћају јамац или судужник заједно са властитим дуговима до висине $\frac{2}{3}$ вриједности својих имања. Снижење дугова већих од $\frac{2}{3}$ вриједности њихова имања врши се про рата.

На овај се начин дужник коначно ослобађа обвезе да својим вјеровницима намири износ, за који је потраживање било снижено. Исто се тако ослобађају ове обвезе јамци и судужници.

§ 13

Коначно се ријешење у писменом отправку доставља дужнику, јамцима, судужницима, вјеровницима и Државном правобраниоштву, који могу уложити рекурс у року од 8 дана, рачунајући од дана ручења писменог рјешења. Другостепено је рјешење коначно и извршно.

§ 14

Дужник може да се у свако доба поступка одрече олакшица, које му припадају по овоме закону, па и после проведене конверсије, ако подмири остатак конвентираног дуга. Јамцима и судужницима пристоји право тражити да се с дугом и теретом који на њих спада поступи у смислу овога закона и у случају, ако се дужник одрекао или није користио благодати закона. У овом случају јамац и судужник дјелују као да су прави дужници.

§ 15

Поступак по овом Закону сматра се за хитан.

Судови ће све предане молбе ријешити кроз 6 месеци иза ступања на снагу овога закона а кроз даљни мјесец дана ће донијети судови друге молбе рјешења на односне рекурсе.

Десет мјесеци по ступању на снагу овога закона, судови ће донијети попис свих дужника и вјеровник са дотичним износима дуговања и потраживања и тим даном сва та дуговања и потраживања прелазе са дужника и вјеровника на Државу, која те односе даље ликвидира по прописима овога закона. Попис суда доставља Мин. финансија и истодобно по службеној дужности брише све те терете са имања односних дужника, јамаца и судужника, а за износ укупно утврђеног дуговања укњижује право залога на корист државе.

§ 16

Министарство финансија издати ће хипотекарно-аграрне обвезнице са номиналом од 1000 и 10.000 дин. у укупном износу свих утврђених дугова пољопривредника, а бити ће фондиране на заложном праву, које је уписано на корист државе на имању дужника, и амортизирати ће се у року од 50 година.

Ове обвезнице носе годишњи купон 3% камате која почиње тећи од 1 јануара 1935 год., и партиципирају на згодитцима лутрије, који згодитци скупа износе годишње 1 милион динара по свакој милијарди конвертираних дугова.

План амортизације ових обвезница и план лутрије утврдити ће Министар финансија, те ће за то потребне износе као и оне за подмири купона осигурати у редовном буџету.

§ 17

До износа од 20% номиналне вриједности свих хипотекарно-аграрних обвезница (§ 16), може Министар финансија издати државне новчанице (ноте) од 5, од 50 и од 500 динара са принудним течајем ал пари.

Министарство финансија је обавезно да ове ноте на захтев ималаца одмах измјени са обвезницама у одговарајућој номиналној вриједности. За то Министарство финансија мора имати увјек у својим трезорима толико обвезница, колико је нота у оптицају.

§ 18

У року од 3 мјесеца по правомјности коначног ријешења, доставити ће Министарство финансија Суду обвезнице и ноте намијењене за подмиру вјеровника, којима се потраживање до висине од 20% мора на њихов захтјев исплатити у нотама.

Не чекајући на правомјност брисања досадањих терета и уписивања залога примо локо на корист државе, Суд ће примљене вриједности предати одређеним вјеровницима или извршити депоновање у њихову корист.

Кад пољопривредник с једне стране постаје у смислу овог закона дужником према држави за дугове, које држава за њега подмирује, а с друге стране има да прими од државе подмиру потраживања, које је Суд утврдио, да њему други пољопривредници дугују (§ 10 ст. 2), Суд ће му изручити обвезнице и ноте на подмиру његових потраживања према другим пољопривредницима, у колико ова прелазе његово дуговање према држави, а остато Суд ће затражити и депоновати на корист државе. У овом случају озоме пољопривреднику бити ће његов дуг према држави смањен за онолико, за колико се овај придржај извршио.

§ 19

Кроз три године од ступања на снагу овог Закона, Министар финансија може вршити исплате за рачун државе са хипотекарно-аграрним обвезницама оним вјеровницима, који имају према држави ранија потраживања, као и оним према којима постоје летећи дугови државе. Обвезнице се и у овом случају рачунају по номиналној вриједности, а примаоц ових обвезница има право да му се односни износ до висине од 20% плати у нотама.

§ 20

Дужници, чији су вјеровници на овај начин намирећи вратити ће свој дуг држави у року од 50 година у годишњим обротама од 4% на почетном дугу тако да 3% иде на име камате, а 1% иде на име главнице и то по плану амортизације, који ће прописати Министар финансија.

Наплате озог анuitета моћи ће да се врше и са хипотекарно-аграрним обвезницама, које ће држава за тај случај примати по номиналној вриједности. Исто тако моћи ће пољопривредник да у свако доба (§ 14) обрачуна своје дуговање према држави и остатак дуговања да плати у реченим обвезницама по номиналној вриједности.

Надлежне ће пореске управе вршити наплате ових амортизационих анuitета од 4% како наплаћују јавне дажбине. У циљу сигурности наплате сматра се да постоји законско заложно право у корист државе и на плодовима заложених некретнина.

Ако би пољопривредник, који је у одоцнењу с исплатом свог амортизационног анuitета, приходе и плодове са заложених некретнина отуђио без пристанка надлежне Пореске управе, онај који је те приходе и плодове купио или их на други начин стекао, остаје солидарно са дужником одговоран за неплаћени анuitет дотичне године до висине вриједности стечених прихода и плодова, ако је знао да је произвођач тих плодова у одоцнењу с исплатом свога анuitета.

§ 21

Министар пољопривреде образоваће фонд за осигурање пољопривредних продуката против неродици и елементарним непогодама. У овај фонд доприносиће пољопривредници 1 од хиљаде осигураних износа. У случају неродице или елементарних непогода осигурани износи, који би се платили оштећенику, бити ће дозначени Министру финансија до висине неплаћеног анuitета, а остатак изручен оштећенику.

За случај да неко село, опћина или срез, у једној години претрпи теже економске штете као неродицу или елементарне незгоде, за које је осигурнина премалена или за случај да не постоји могућност продаје добивених продуката и када се то утврди од државних органа а на захтев оштећенога, овлашћује се Министар финансија да уредбом одреди снижавање отплате овог амортизационог анuitета све до 1% годишње.

§ 22

Опћине су овлаштене да у свом буџету предвиде намет од 10% на увоз оним артиклима, који су по нахођењу општинског одбора непотребни за пољопривреднике на подручју односне опћине. Са приходима из овог намета опћине ће установити посебни фонд, из којег ће оне давати припомоћи пољопривредницима за олакшање набаве пољопривредних алата, стоке и сјемења.

§ 23

Поступци, поднесци, увјерења и ријешења по овом закону ослобођени су наплате сваке таксе, а огласи у Службеним новинама врше се о трошку државе.

§ 24

Овлашћује се Министар правде да за примјену и праводобно извршење овог Закона даде по требан материјал и постави потребно особље по судовима, а Министар финансија ће му ставити у ту сврху на расположење потребне кредите из буџетске резерве.

§ 25

Овлашћује се Министар правде, Министар пољопривреде те Министар финансија, да пропишу правилнике потребите за извршење прописа овога закона, у колико се односе на њихов ресор.

§ 26

Овај закон ступа у живот и добива обавезну снагу, кад се обнародује у „Службеним новинама“ Истога дана престају да важе сви други закони и уредбе, који су у супротности са овим законом.

1. Јоаким Куњашић, с. р.	44. Симо Марјанац, с. р.
2. Салих Баљић, с. р.	45. Недељко Праљак, с. р.
3. Душан Антонијевић, с. р.	46. Анте Мастровић, с. р.
4. Милинко Милутиновић, с. р.	47. Прота Сергије Урукало, с. р.
5. Милан Божић, с. р.	48. С. Варда, с. р.
6. Јурај Дубоковић, с. р.	49. Др. Свет. Михајловић, с. р.
7. Симо Крстић, с. р.	50. Др. Саво Радовић, с. р.
8. Шаћир Алиловић, с. р.	51. Коста Алексић, с. р.
9. Ђулага Дервишић, с. р.	52. Милорад П. Марковић, с. р.
10. Шукрија Куртовић, с. р.	53. Жив. А. Стевановић, с. р.
11. Шпиро Паранос, с. р.	54. Омер Кајмаковић, с. р.
12. Карло Гајшек, с. р.	55. Душан М. Живојиновић, с. р.
13. Др. Фрањо Господнетић, с. р.	56. Живојин Јеремић, с. р.
14. Ристо Ђокић, с. р.	57. Драгутин Бугарски, с. р.
15. Живко Даниловић, с. р.	58. Исидор Живковић, с. р.
16. С. Ђирић, с. р.	59. Вел. Марковић, с. р.
17. М. Р. Степановић, с. р.	60. М. П. Марковић, с. р.
18. Трипко Нинковић, с. р.	61. Љуба М. Митровић, с. р.
19. Александар Јовановић, с. р.	62. Витомир Видаковић, с. р.
20. Др. Вјекослав Милегић, с. р.	63. Др. Драг. Јевремовић, с. р.
21. Др. Т. Новаковић, с. р.	64. Дим. Он. Поповић, с. р.
22. Фрањо Маркић, с. р.	65. Рад. П. Брушвија, с. р.
23. Мита Димитријевић, с. р.	66. Милан Ђуковић, с. р.
24. Др. Јанко Рако, с. р.	67. Милан Топаловић, с. р.
25. Инж. Димитрије Вујић, с. р.	68. Љуба Патрногић, с. р.
26. П. Иванишевић, с. р.	69. А. Аксентијевић, с. р.
27. Бранко Ј. Чорбић, с. р.	70. Миладин Б. Величковић, с. р.
28. Проф. Ј. Антуновић, с. р.	71. Др. Марко Кожул, с. р.
29. Милан Грубановић, с. р.	72. Никола Прека, с. р.
30. Тодор Благојевић, с. р.	73. Др. Ђура Леушић, с. р.
31. Др. Драг. Костић, с. р.	74. Инж. Јован Мисирлић, с. р.
32. Милан Кагић, с. р.	75. Јозо Батинић, с. р.
33. Ст. Шифтар, с. р.	76. Бранко Аврамовић, с. р.
34. Милан Добровић, с. р.	77. М. Ђирић, с. р.
35. Милутин. Јелић, с. р.	78. Стјепан Ваљавец, с. р.
36. Јордан Бабамовић, с. р.	79. М. Петковић, с. р.
37. Мирко Урошевић, с. р.	80. Стјепан Максимовић, с. р.
38. Василије Трбић, с. р.	81. Миливоје Ђ. Исаковић, с. р.
39. Алојзиј Павлич, с. р.	82. Добр. Јовичић, с. р.
40. Владо Спахић, с. р.	83. Др. Никола Никић, с. р.
41. Др. Стане Рапе, с. р.	84. Никола Петрак, с. р.
42. М. Мацековић, с. р.	85. Јак. С. Томић, с. р.
43. Т. М. Додић, с. р.	

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Циљ је овога закона:

а) да се уклони дјеломични мораториј и све више претећи опћи мораториј, те да се заштите сви сталези а отклони заштићивање само једног без обзира на друге сталезе, дапаче и на њихову штету;

б) да се пољопривреднику сачува имање и земља коју обрађује, те помогне интензивније и рационалније пољопривредно газдинство;

ц) да се уклони бесправље које узимље маха тиме, што се држављани све више увјеравају да се могу отети вршењу обавеза и поштовању уговора;

д) да се Министру финансија омогући и олакша уређење финансијских питања и очување вриједности народног новца.

а) Са законом и уредбама о заштити земљорадника није се постигао циљ, да се земљораднику спасе његово имање, јер овај неће моћи, а ни хтјети, да удовољи ни оним дужностима, које су му оним законским одредбама прописане. Земљорадник има могућност да те дужности и не изврши, јер земље које се у сврху наплате његових дугова извршним путем продавају, он неће да купује, те овршна наплата постаје илузорна. На вјеровника — који хоће сам да дужнику земљу купи — пада терет уздржавања, пореза, чувања и ризика, што надмашује приходе те земље, поготово ако тај вјеровник није земљорадник. Земљорадници би коначно и даље ужизали бивше своје земље, а без оних терета, који су усљед изврше продаје прешли на новог власника.

Земљорадници све ово добро знају. Из левичарских кругова их се учи и потиче на слојан отпор, и они скоро очајнички и безбрижно чекају да виде ко би их са њиховог огњишта отјерао. Вјеровник мора да увиди, да му је још корисније одрећи се сваког оваковог потраживања, него ли трошити и форсирати утјеривање својих тражбина.

Овај делимични мораториј који тобоже погодује већи дио држављана, има све зле, а ни једну добру страну мораторија, па треба то разорно привредно и душевно стање што хитније уклонити.

Треба ово стање уклонити још више зато, што обуставом плаћања са стране земљорадника, престаје могућност плаћања и код осталих сталеза. Тешко је погођен нарочито средњи сталез, који је у свима временима и у свима државама био увијек темељ конструктивности и законитости. Мали трговац, мали посједник, занатлија, обртник, адвокат, лекар итд., сви они живе уз земљорадника, сви они, сваки у своје звању, чине овому услуге, а да би то могли чинити у пуној мјери, задужују се код банака, код велефирми, заостају у плаћању пореза итд. Док земљорадник њима не плаћа, не могу ни они да плаћају својим вјеровницима, а они пак да и сами не би пропали, тјерају оврхама и упропашћају незаштићени средњи сталез.

Средњи се сталез тако руши, његови вјеровници не долазе до својих тражбина, па се и они приближују немогућности вршења својих обавеза. Изложени су и мали и средњи и велики међусобном уништавању, а не долази се до уређења кредитних односа, већ се дапаче пожурује опћа немоћ плаћања, опћи фактични мораториј.

Одредбама овог закона отклања се сваки мораториј. Оне пожурују ликвидацију постојећих дугова кроз једно кратко одређено вријеме без напора, без трошкова, без узнемирења и поремећаја. Овај закон намеће дужност плаћања свакоме и у право доба, али још више него што то намеће, он омогућује и вршење те дужности свакоме, тко је вољан да ради и штеди.

Кад не би било ни одредаба о заштити земљорадника ни овога закона, вјеровник не би могао да од дужника утјера више него у најбољем случају толико, колико вриједност дужникове имовине износи. То се исто дешава по одредбама овога закона, али у толико боље, што се то свршава у кратко вријеме без трошкова и дангубе, на много већу корист вјеровника, који у овом случају неће имати да се брину за куповину пољопривредничких имања, што е на штету опће привреде, а ни на какву његову корист.

Овим се законом зато заштићује и пољопривредник и сви други сталези, нормализују се опћенито односи кредитног пословања, упућује се свак да врши своју дужност, не одузимају се никоме стечена права и уклања се дјеломични и опћи мораториј.

б) Приходи од земљишта сачињавају увјет опстанка, коли народа ове земље, толи државе саме. Са овим приходима подмирује народ директно своје животне потрепштине, а вишак замењује за потребне артикле са стране. Тиме су покривене све потребе за нормално и напредно функционисање једне добро вођене и чуване државе. Зато је ли приходи пољопривреде, држава је у немогућности, да се одбрани и прехране, па је зато и дужност државе да се у првом реду за квалитативно и квантитативно унапређење тих прихода стара.

Пољопривредом сматрамо пољопривредника и пољопривредне објекте. Унапређење пољопривреде могуће је у пуној мјери, ако је пољопривредник везан уз пољопривредне објекте тиме да они буду његова пуна власност, што могуће мање оптерећена, тако да он није рачуна да сву своју умну и физичку способност посвети искоришћавању тих својих објеката.

У том циљу провађана је у нашој земљи аграрна реформа за коју је држава далеко више жртава допринијела, него ли би то биле жртве, којима би се она и у најгорем случају овим законом изложила. (Овај јој закон не намеће скоро никаквих жртава). Али тај циљ није постигнут, јер ето и прије него су све одредбе о аграрној реформи проведене, дешава се да пољопривредник губи рачун да обрађује своју земљу, а што је још горе, земља која му је уз скупе жртве државе додијељена, прелази аутоматски у друге руке, у руке непољопривредника.

Није постигнут циљ са аграрном реформом, тај се циљ не постизава ни са уредбама о заштити

земљорадника, тај се циљ може постигнути само онда, ако се пољопривредник осигура да ће његова земља — док он ради и штеди — остати увек његовом, и да ће терете, било дуга било пореза, моћи трудом на својој земљи да отплати. Зато је хитна потреба опће ликвидације данашњег абнормалног стања и прелажење на нормално привредно и новчано пословање, које се овим законом има да осигура.

Наш је пољопривредник после рата, при несташници пољопривредних продуката, продавао ове скупо, па је у то доба инфлације много и трошио. Он је подигао стандард живота преко снаге своје продукције, научио се је да мање ради и још мање штеди; научио се да све више троши индустријске артикле, да троши и за оно што му не треба. Тиме се је учинио зависним од капитала, а капитал, трговац и индустријалац, налазећи у њему доброг конзумента, обасипали су га индустријским артиклима и кредитом са високим каматама.

Пољопривредник код тих прилика изгубио је равнотежу; трошио је више него је продуцирао, а мањак је покривао са зајмовима. Он није озбиљно позиван на плаћање пореза ни на вршење других обавеза, заостајао је у плаћању на све стране. Он није упућиван да потражи санацају свога стања у смањењу расхода и повећању прихода, напротив је био очараван са фантастичним и неозбиљним обећањима итд. Његова је машта дочаравала поправак и побољшање свог стања без повећаног рада и штедње, без уравнотежења његовог буџета. Он је западао у дугове у оним добрим годинама, и сада не може да плаћа ни камате ни порезе, мора дапаче да још дубље пада, да још више задужује него ли се је задуживао раније, јер је мањак његовог газдинства сада још већи него је био раније, а што се даље иде то све већи мора да буде.

Оваково стање не да се више поправити неким заштитама, оно иде брзим темпом посвемашњем краху. Презадужени пољопривредник не нада се више да ће свој дуг моћи да плати, пак се зато задужује на све стране где само може и колико год може. Он не води рачуна, колико је кому дужан, јер стиче увјерење да вратити никада неће моћи. Он зато престаје да инвенстира свој труд у своју земљу, знајући да ће она престати да буде његова, а тражи да надницом покрије дневне потребе и живи с дана на дан приправљајући се свјесно или несвјесно на рушење постојећег друштвеног поретка.

Циљ је овог закона дакле, да се овај пољопривредник упуту на то да поведе рачуна о својим обавезама и да се поучи, да се учини свјесним и да му се даде вјера, да ће он све своје обавезе својим радом и штедњом моћи поштено да изврши, па тако у спознаји свог стања и стеченом надом у побољшање да уравнотежи своје приходе и расходе, да се приватих продуктивног рада те постане миран и задовољан.

Овоме је закону циљ, да сваки пољопривредник у читавој држави сазна, да ће једним одређеним даном све његове обавезе и сва његова дуговања бити утрнута и сведена на једно само мјесто и на једну само цифру, за коју ће већ тога дана знати, да ће ју малим годишњим доприносом моћи да подмири. Пољопривредник ће од тога дана моћи да почне живјети новим животом, животом поуздања и вјере у сама себе и у своју државу; он ће упутити све чланове своје породице на разуман рад и штедњу, е да приходе подигне над расходима; инвестираће свој труд на повећање своје имовине, е да му ова унапред буде плодноснија, а томе ће подизати богатство и народне имовине. Он ће тачно знати своје пореске обавезе и водиће рачуна о томе, да их на вријеме подмири. Он ће престати да тражи за себе и чланове своје фамилије од државе, општине итд. непродуктивна намјештења, која сада зато тражи, што му је дојадило трошити сама себе око нерентабилног пољопривредног посла, ради чега је замрзео иначе раније драгу своју земљу, са које сад под овим приликама, хоће свакако да бјежи. Он ће сада, осјетивши посљедице овога закона, увидити истину, да му је најбољи и најрентабилнији посао, најслободнији и пун највећег чара рад на његовом господарству. Он ће увидити да је „блажен онај који попут предака драгих далеко од града и господских послова, очинске њиве са својим воловима оре“.

Спознаја пољопривредника, да је он на својој земљи господар, да му ову нико отети неће, да неће ради својих обавеза бити свакодневно повлачен по суду, узнемираван од извршних органа и пореских егзекутора, да су његови труди осигурани против непогоде, да ће за сезонске потребе и привредне инвестиције лако наћи кредита код своје оздрављене задруге; спознаја да ће вишак својих прихода, своје уштеде моћи несметано од вјеровника са својом фамилијом да ужива и својој дјечи намре, та спознаја подигнути ће у њему вољу, да се прихвати што веће штедње, да што марнијим радом читаве своје породице заведе на свом имању што интензивније и што рационалније газдинство, да повећа продукцију својих прихода на разборит начин, како ће ови ради побољшаног квалитета наћи увјек пласирање и код куће и на страни; све ће ово побољшати прилике исхране и житка у земљи и повећати активност нашег трговачког биланса.

Критично економско стање пољопривредника а с њиме и цјелокупне народне привреде, проузроковано је тиме, што сви јавни намети и дажбине коначно бивају подмирени индиректно или директно од приноса пољопривредних продуката, па није чудо што свако бјежи са земље и труди се „не да плаћа, већ да буде плаћен“. У нашој земљи све је више грла која конзумирају, а све мање руку које продуцирају. Завлада ли спознаја да пољопривредник може мирно и сигурно да развија своју економију, повратиће се људи натраг на земљу, престати ће незапосленост и тражење зараде, јер домовина има земље да прехране и двоструко пучанство, јер је домовина богата, али њено богатство не може да дође до изражаја ако уз пространост земље не буде и разбора и воље за рад на тој земљи.

Са данашњим привредним и душевним поремећајем уз народну привреду и државне интересе пострададе су и оне корисне народне установе гдје је народ развијао и своју привредну и своју грађанску дјелатност, пострададе су наше општине и задруге. Задругарство у нашој земљи пролази кроз тешке прилике, задруге ликвидују и долазе под стечај, губи се задругарска свијест, која ће се, што касније све то теже моћи да у народ поврати. Пољопривреднику — дакле народу наше земље — потребна је

задруга још највише у данашњој борби, е да он прокрчи лакше пут својим продуктима, да се окористи са рационалнијом продајом ових и са што јефтинијом набавком својих потребштина. Залеђена потраживања онемогућују живот задругама, оне су приморане да трајно траже помоћи од државе, а та им помоћ мало хасни, јер бива брзо прогутана од осиромашених задругиних улагача. Задруге тако губе свој разлог постанка, оне све више падају на терет и држави и својим члановима. Пољопривредни је staleж тиме изгубио своје раније упориште, те је још више потиснут у привредну безглавост. Овоме је закону циљ да оживи наше задругарство, да чланови — подмиривши старе дугове — постану ревно и способни задругари, да се задруге ослободе старих обавеза, које им коче сваки рад и дођу до могућности, да са готовином, која ће им претећи, обнове свој благотворни рад у народу.

Услијед невршења дужности са стране својих опћинара, нијесу мање пострадале оне опћине, које своје приходе црпе од пољопривредника. Опћине су баш она надлештва, гђе наш држављанин и најбоље стиче свијест о својим политичким и грађанским правима, о користи заједнице и пожртвованости за опће добро. Више него Народна скупштина или Бановинска вијећа, опћине су попришта, на којима народ налази највише интереса за јавно дјеловање, оне су данашњим опћинским законом постале нека полудржавна надлештва, на која држава непрестано преноси терете своје администрације, а да се и не испитује да ли сеоске опћине могу те терете да носе. Опћинари, који су кренули путем невршења својих дужности, заостају са плаћањем свега што опћини пристоји. Опћине су запале у дугове и дошле су до таквог понижујућег стања, да им у многим случајевима пријети и стечај. Ово стање је још више проузроковано тиме, што Пореске управе слабо утјеравају прирезе са којима се покривају опћински расходи, пак су огромне оне суме, које би опћине имале да приме од својих приреза, досљедно огромни заостаци плаћања опћина.

Држава треба да озбиљно помисли на санирање опћина. Примјеном овога закона опћине би дошле до утјерања својих приреза и других потраживања од својих опћинара, чиме би подмириле своје обавезе па могле на једној здравијој економској подлози да обнове и развију своје дјеловање, које им је законом намјењено.

б) Овим законом може да се поправи и тешко уздрмани „осјећај дужности“. Држављани су сваког дана кроз ово поратно вријеме сусретали мимоилажење и повреде закона. Свијест нашега човјека, да му поштено стечену својину власти имају да штите и бране од неправедног отимања, уздрмана је са аграрном реформом. Дужност плаћања пореза — раније добро схваћена — такођер је уздрмана, јер се годинама порези нијесу убирали, нити су се новчане казне утјеравале. Даномице се наш човјек све више увјеравао да може и да не плати, увидио је дапаче, да је лудо радио онај, који је строго своје дужности вршио, јер свакодневним попустима и отписима бивао је награђен само онај, који дужност није вршио, а досљедно оштећен онај, који их је вршио.

Високе камате, које су се нашем човјеку ударале, побуђивале су у њему осјећај, да му се такве камате ударају зато, што вјеровник не рачуна да ће од дужника ни читаву главницу примити. Пуштао је зато нека вјеровник пише камате, очекујући испочетка да ће му се ове брисати, а кад је после увидио, да је све запало у дугове, осјетио је природну солидарност са другим дужницима, да наиме никоме не плаћа ништа, вјерујући да вјеровници немају снаге, да од дужника — који су у великој већини — наплате дуг и отму имање. Пољопривредник је још више стацио увјерење, да му не треба враћати главницу, којом се је служио, кад је видио да не треба враћати ни туђу земљу, коју је уживао.

Отписивање пореза, опраштање глоба, развлаштења земље, закон о заштити земљорадника, кршење обавеза, непоштовање уговора, створило је менталитет у већем дијелу нашега свијета да се треба само опирати свему што се од њега тражи, па да ће и успјети да то нигда не испуни. Таковој тешкој душевној застраности треба да се са провидивим законима стане на крај, и да се у нашем човјеку поврати сталоженост и „осјећај дужности“ и правна свијест.

Испуњењу сваке дужности у нашој земљи људи се кушају опријети, осим војне дужности. Преправност удовољења војној дужности без покушаја опирања увријежила се је због тога, што се је наш свијет увјерио, да се ту избјегнути не да, и да је на том пољу законитост у пуној строгости поштована. Војне су власти тиме лишене свих оних штета и дангуба око сузбијања неудовољења обавезама, које се иначе све то више манифестују на свим другим пољима јавне администрације. Безброј јавних чиновника и намештеника потребан је баш ради борбе проти овом опирању да се удовољи дужности, и кад се свијест код народа поврати да се законима домовине треба покоравати, растеретити ће се јавна администрација знатним постотком плаћеника, који тешко угрожавају равнотежу јавних буџета.

Али није dostatно развити осјећај покорности према законима домовине, већ треба да су ту закони такви, а да им буде могуће удовољити. Чим се више множи број држављана којима је немогуће да законима удовоље, тим је већи број оних који се законима не покоравају, а тим је анархија ближа, слом сигурнији. Овим законом иде се затим, да се то стање поправи, да се данашње изигравање закона и претећи поремећај уклони и да се поврати у држави и у народу осјећај чувања законског поретка.

д) Чување вриједности народног новца намеће дужност Министру финансија да не пусти у оптицај више новчаница него је то стварна потреба редовног новчаног промета. Али та је потреба релативна и праву је мјеру тешко установити, пак се Министар финансија држи начела: „Што мање новчаница у промет и без обзира да ли би више било потребно“. Наравно је да тиме поскупљује наш народни новац према пољопривредним продуктима, досљедно да овима пада цијена. Падањем цијена пољопривредних продуката, рад се све лошије исплаћује, слаби се пореска снага, умањује се квалитет продукције. Тиме се читав финансијски живот парализује. Оскудица новчаница проузрокује смањење

рада, обрта, трговине, занатства; понестаје зараде сталежима, који не продуцирају директне животне потребштине; изазивље се бојазан да ни до свога новца човјек неће доћи, ако га је и за најкраће вријеме код другог уложио, па ради те бојазни човјек скрива паре код себе на штету новчаног промета и оне привреде.

Дефлација зато има своје штетне последице; оне би могле да постану теже од онијех, које би донијела инфлација. Непуштање новчаница у промет у циљу очувања народног новца може да промаши тај циљ па да и нерационалну инфлацију изазове. Инфлација не би донијела помоћи, она би проузроковала већу цијену животним потребштинама, а услијед тога повећање државних издатака. Размјер би остао исти али за онога, којему су расходи већи од прихода — а то је скоро читав пољопривредни и средњи сталеж — настала би потреба новог задуживања и у већој мјери. Мишљење, да би инфлацијом пољопривредни објекти поскупили те пољопривредник лакше реализовао своја добра и лакше подмирио своја дуговања јесте илузорно, јер као што би поскупили пољопривредни објекти, поскупили би артикли пољопривреднику потребни за живот, повисили би се јавни терети итд. те би он опет остао неуравнотежен.

Али да би се покренуо данашњи скучени финансијски и привредни живот, треба нека инфлација. Или инфлација новца или инфлација продукта. Очување вриједности динара може се постигнути само инфлацијом пољопривредних продуката, јер другу такву инфлацију наша држава не може да проведе. Услијед инфлације пољопривредних продуката добивених рационализацијом обрађивања, производње и превозних тарифа те штедњом пољопривредника, појефтинио би живот у земљи; расходи државе, бановина и опћина би се снизили (опет на корист порезника), множина пољопривредних артикала одолила би конкуренцији и извезли би се у иностранство у замјену потребних артикала и злата, а особито на подмиру наших тешких обавеза на страни, које нам нарочито коче слободан привредни живот.

Баш ради тог очувања вриједности народног новца треба да појефтини живот у земљи. Док у једном крају наше земље народ баца своје продукте, јер им нема прође, а у другом крају се гладује; док пољопривредник у једном крају свој продукт даје скоро у бесцење, плаћа прескупо онај доведен из другог краја, а онај пак пољопривредник из чијег је краја овај прескупи продукт стигао, дао га је опет у бесцење. У нашој аграрној земљи постаје пољопривреднику живот претежак и немогућ: све што продуцира продаје за мале паре, или уопће не може да прода, а што купује плаћа ужасно скупо. Инфлацијом пољопривредних продуката и појефтинивањем живота у земљи снизиће се државни расходи, а што ће се у првом реду одразити на смањењу и рационализацији превозних тарифа, а то ће гарантовати пуну исхрану народа и проћу читаве производње. Све би то допринијело одржању вриједности народног новца, дапаче и њеном повећању. А како треба да се вриједност народног новца одржи на истој висини, Министар финансија ће бити у могућности, у циљу одржања те равнотеже, да пусти више новчаница у промет, улагајући динар у корисне инвестиције и у набавке продуката за извоз на умањење наших дугова на страни. У том ће случају осјетити ималац динарских новчаница да му не треба чувати сакривен новац, јер да у свако доба може да до њега дође, па ће се покренути све оне сакривене масе новца од чега данашњи новчани промет толико трпи.

Инфлација пољопривредних продуката постићи ће се само онда, ако се пољопривреда у нашој земљи макне са данашњег застоја и охрабри пољопривредник на интензиван рационални рад, што се може постићи, ако се он смири и осигура, како је овим законом предвиђено.

Док се пољопривреда не макне из овог застоја, не може да дође до побољшања привредних прилика у земљи. Илузорно је свако гледање на ублажење привредне кризе, јер она не може да се ублажи ни отклони у нашој земљи, него само под једним увјетом, да на име пољопривредник уравнотежи своје приходе са расходима. Без тога уравнотежења нема побољшања, нема изласка из кризе иде се дапаче у све дубље западање.

Привредна криза није код нас проузрочена само од свијетске привредне депресије; ми смо пољопривредна земља, која највећи дио својих потребштина добија код куће, а смањење цијена туђим нама потребним артиклима на светским тржиштима — што онамо проузрокује кризу — нама може само да користи. Нашој кризи је узрок у нама самима, и кад би светска криза кренула свом побољшању, ми бисмо запали само у теже стање.

Теже и очајније стање нам пријети услијед напора свих држава за аутаркичним привредним системом и нама ће бити све теже пласирање наших продуката и још тежа отплата наших дугова на страни, јер нам пријете велике опасности, ако их не претекнемо.

Зато је потребно да ми своје тешко стање лијечимо сами без туђе помоћи. Помоћу из вана постаће наше стање још теже, као што је доста отешчано услијед наших дугова на страни. Ове пак — појачавши наш извоз — треба што пре да вратимо. Али и кад не би баш тако било, зајмова на страни већ не можемо да добијемо, јер свијет — знајући за богатство наше пољопривредне земље — очекује да то богатство искористимо и чуди се да се сами не знамо да помогнемо, пак давање зајмова у нашој земљи свијет сматра као давање ономе, који зајам не зна да искористи и који га за то неће моћи ни да поврати.

Зато треба да посегнемо за унутарњим зајмом. Имамо злата вриједне наше земље и на њима способан народ да из злата злато вади. Треба само да организујемо то наше злато и да на његовој подлози добијемо новац, којим ћемо оздравити нашу главну привреду те смирити и задовољити највећи дио нашег народа. Овим се законом та златна подлога организује и узимље у залог; на њој се фондирају хипотекарно-аграрне обвезнице, као сигуран папир, увијек златом покривен папир, који ће моћи да се корисно пласира у земљи и на страни. Са овим папиром држава дефакто не повећава своје дугове, она је само посредник, а дужник је онај који је у довољној мјери дао залог за сигурност изданог

ефекта. Држава не може имати ни новчане штете од ове институције, јер разлика од 3—4% камате њо даје довољну гаранцију за покриће трошкова и евентуалних губитака, која се иначе не да предвидјети. Споредна је ствар да ли ће укупни овај хипотекарни зајам бити већи или мањи, јер какав год он био бити ће увијек довољно осигуран са реалном подлогом, дапаче што је већи то је још боље јер ће разлика између 3% и 4% дати већи износ. Без терета дакле за државу могу се постигнути бенефиција, која се овим законом за државу и за народ предвиђају.

Издавање нота са принудим течајем оправдано је, јер многи вјеровник треба дио свога потраживања у готовом новцу. Још више је пак оправдано што ће тиме један већи број новчаница да уђе у промет и уклони прије споменуте опасности дефлације, те омогући нормалније новчано пословање. Ове државне ноте не умањују вриједност динара, јер не терете динарску подлогу, оне се само на подлози хипотекарно-аграрних обвезница издавају. Министар финансија имати ће у својим трезорима ових хипотекарно-аграрних обвезница за онолико номинале више, за колико је нота пустио у промет. То доноси држави корист односно купона, који би се иначе имао да исплати другоме имаоцу обвезнице.

Како ће Министар финансија утјерати скоро све своје текуће и заостале порезе, ући ће велики број ових хипотекарно-аграрних обвезница у државне трезоре, па би било отешчано Министру финансија да плаћа обвезе државе у готовим парама, а које ће паре тек почети да за будуће порезе придолазе, али му је зато омогућено да обвезе из ранијих година и летеће дугове подмири са овим хипотекарно-аграрним обвезницама, а текуће обавезе са односним нотама. Можда ће се дужници прама држави настојати што више ослободити ових нота и враћати их подмиром својих обавеза држави, али то неће сметати Министру финансија, који ће моћи да ноте остави у промету све дотле док се односне хипотекарно-аграрне обвезнице не амортизирају, или док га финансијски разлози на повлачење нота не понукају. Приљев ових нота у државне касе може чак да буде од веће користи државним финансијама.

Разлике између прихода амортизационог ануитета, (т. ј. 4%) које ће држава примати од дужника и расхода за подмиру купона и амортизацију обвезница, износи више него 1 милион на сваку милијарду динара конвертираног дуга у корист државе. Зато је могуће Министру финансија подјелити овај милијон динара имаоцима обвезница у форми згодитака на лутрији. Ово судјеловање на тима згодитцима, очарава више имаоца обвезнице да ју држи у тврдој руци као добар папир, који сем што му носи редовиту ренту може да га и усрећи.

Овај закон има да послужи сталоженом прилика у пољопривредном свијету, да омогући пољопривреднику да он развије дјелатност својих задруга, које ће најбоље на терену знати за његове потребе и које ће му давати мале кредите за набаву неопходних његових потребштина, док он своје приходе утјера, те које ће му омогућити инвестиције за повећање продуката и вриједности његове земље. Земљорадник неће остати без могућности да дође до малих потребних му вјересија, као што то бива сада, када је услед закона и уредаба о заштити земљорадника, свако ускратио да му у невољи, а за корисне сврхе вјересијом у помоћ притекне.

Да земљорадник тако дође до набавке потребних му ствари, а да се при томе отешча утрошак непотребних и луксузних артикала на селу, предвиђа се овлаштење опћинама да убирући већи намет на непотребним артиклима с једне стране спријече трошење ових а с друге стране да се са тима приходима олакшају набавке корисне за унапређење пољопривреде.

Да се пољопривредника спаси од неродице и ненадних непогода предвиђен је и фонд за осигурање, е да се тиме пољопривреднику што више пружи мира, што више сигурности за његове приходе и да га се тиме још више потакне на интензивније и рационалније обрађивање земље.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

БЕОГРАД

Послије Марсељског злочина, кога је био жртва Блаженопокојни Витешки Краљ Александар I Ујединитељ, Топола и Опленец постали су средиште ходочасника, правих и искрених пријатеља народнога јединства и поштоваоца пок. Витешког Краља и Династије Карађорђевића.

Да би се ходочашће народу олакшало, овом

РЕЗОЛУЦИЈОМ:

Стављамо у дужност Краљевској Влади,

- 1) Да у најкраћем року изгради жељезничку пругу од Ресника до Тополе;
- 2) Да се законски регулишу повластице ходочасника на свима пругама и бродовима, како би се ходочашће омогућило и сиромашним слојевима нашег народа.

ПРЕДЛАГАЧИ

народни посланици:

Др. Ђуро Остојић и другови, с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈЕ

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Ристе Ђокића, народног посланика, на Претседника Министарског савета о раду Др. Алберта Крамера, Министра у пензији и народног посланика.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

Није риједак случај да се г. Др. Крамер, Министар на расположењу и генерални секретар Југословенске националне странке, заузима за поједине људе у Босни, који су били добри аустријанци и сада се таквим осећају.

Овом приликом наводим два примера:

Инж. Иван Краљ, родом из Горице, (Италија), директор је државне жељезаре у Варешу и вршилац дужности директора Жељезаре у Зеници. Он је у 1931 год. увредио старешину среске испоставе у Варешу и државну управу уопште најпогрднијим речима и зато је био кажњен 20 дана затвора.

Ондашњи Министар шума и рудника држао је преко пола године без потребе инж. Краља при своме Министарству да би избегао затвор, а г. Др. Крамер у својству генералног секретара и Министра без портфеља уложио је сав труд да се казна директора Краља претвори у новчану казну.

И тај исти директор Краљ и ако је познавао потребу и имао наређење да сирене државне жељезаре морају свирати на дан сахране Блаженопочившег Краља од 1 до 15, 15 сати, није то учинио, па се ради тога ни до сада вијесу стишали духови патриотског станогништва.

Учитељица Марија Рарбер била је предложена на отпуштање из службе, јер је при једној инспекцији школски надзорник пронашао, да су деца њенога разреда па и њено рођено дете избушили очи на сликама Блаженопочившег Краља и Краљевске породице. Мјесто отпуста она је премештена у ужички округ, а на интервенцију г. Др. Крамера она је опет повраћена у околину, која добро познаје њене испаде

Пошто се г. Др. Крамер често бави заштитом заостатака иза покојне Аустро-Угарске, и то у својству Министра и ген. секретара Југословенске националне странке, чији сам и ја члан са преко 9000 чланова у моме изборном срезу, то Вас питам, Господине Претседниче:

1) Да ли се Краљевска Влада слаже са оваквим радом г. Др. Крамера, који је на штету партије, која сачињава владиву већину и крњи углед народних посланика;

2) Да ли ће Краљевска Влада упутити г. Др. Крамера да он обавља своје дужности у складу политике Југословенске националне странке и са сагласношћу народних посланика?

По Закону о пословном реду молим хитан одговор.

Ристо Ђокић, с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Ристе Ђокића, народног посланика, на Министра просвете о раду учитељице Марије Рарбер из Љубнића, срез Високо.

ГОСПОДИНЕ МИНИСТРЕ,

Ја сам у својству народног посланика Среза височког Вас лично узлорно неколико пута на наопаки и анацистички рад учитељице Марије Рарбер, из Љубнића, срез Високо.

Њен анационални рад састоји се и поред осталог из следећег:

Одгојена и школована под надзором часних сестара у кловстеру Маријиних конгрегација у Сарајеву, она је све придржала у мржњи против наше државе.

Као пример поред многих њених испада наводим овај:

У 1930 години школски надзорник Банске управе из Сарајева, прегледом њеног наставничког рада, онда у Варешу, констатовао је, да су сва деца њенога разреда па и њен син избушили очи на сликама поч. Краља и Краљевске породице.

По њеном причању, на заузимање неког Обрадовића, она је кажњена само премештајем и ако је постајао предлог да се отпусти.

Њен премештај у околину, која познаје ради чега је она премештена из Вареша а ради њених нових испада, мене је нагонио да тражим њен премештај из ове околине, што сте ми Ви, Господине Министре, и обећали.

Међутим, ја сам обавештен, да сте Ви на ивтервенцију г. Др. Крамера, ген. секретара Југословенске националне странке, њен премештај обуставили, па Вас, Господине Министре, питам:

1) Је ли истина да је г. Др. Крамер интервенисао за ову швабицу, која је својим радом заслужила да буде отпуштена;

2) Да ли ћете ипак наредити да она буде премештена из ових крајева, док народни револт не би другу ситуацију направио.

По Закону о пословном реду молим хитан одговор.

Ристо Ђокић, с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Милана Божића, народног посланика, на Министра унутрашњих послова и Министра социјалне политике и народног здравља о изгону сгранаца из државне и приватне службе

Господину Претседнику Народне скупштине

Београд

Господине Претседнице,

На основу члана 72 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети Вам ову интерпелацију с молбом да надлежни г. г. Министри унутрашњих послова и социјалне политике и народног здравља изволе дати свој одговор у Народној скупштини.

Господине Претседнице, организујући Народну одбрану и „Просвету“ у местима наше провинције, долазио сам баш у последње време, у најприснији контакт са самим народом и одлучио сам да извесна запажања о расположењу народних маса саопштим овим путем Народној скупштини. Најстрашнија несрећа, која је свирепо потресла сав југословенски народ, девети октобар, налаже нам да у сваком погледу будемо на оној висини коју од нас аподиктички захтевају данашња времена. У овим изузетно значајним и тешким часовима, пре свега треба имати у виду подизање и јачање националне свести, поуздање у разум и дух и настојање да се постигне што потпунија народна компактност. Да се то што успешније оствари потребно је осетити и уважити најпречи диктат народне воље, потребно је уклонити све запреке до испуњења аманета светле наше народне историје, сажете у последњим речима нашег Краља Мученика.

Времена која са живом раном преживљавамо морају оставити народу значајне резултате, кроз ову патњу наша нација треба да се прекали, и кроз најстрашнији бол ми очекујемо моћну ренесансу југословенства. Све ово осећа наша нација краво и живо, али исто тако осећа да је категорички императив уклањање свих препрека ка нашој народној компактности и незауостављивом југословенском препороду. У овом сам тренутку највернији тумач душе народне када указујем на извесне чињенице које су од ванредне важности за нашу државу хармонију, и то непосредно после крвавог искушења које је наша нација платила најдрагоценијом крви. Ради задовољења националног морала и правде морамо повести рачуна о једном питању које је већ дуго камен спотицања наше унутрашње равнотеже.

У време наше највеће славе, одмах после ослобођења, заборавили смо на сваки осветнички обрачун са претставницима гњиле црно-жуте хидре. Опијени славом и победом, нисмо ни запазили да су остаци једне злочиничке и зликовачке власти заостали на нашем народном огњишту. Ни данас нам овај елеменат стране крви не би сметао да се није у небројено случајева огрешио о гостопримство које је уживао и о наш хлеб који је незаситно пљачкао. Од ослобођења до данас овај је елеменат претставник зла и неваљалства, он је био носилац многих ружних афера, које су унижавале наш образ

и које су имале често као резултат страховите материјалне штете по државу. У свима коруптивним аферама овај елеменат стране крви носи првенство, а у последње време, посебно, прекршајима девизних прописа.

Све смо ово могли гл дати, колико толико, са суздржљивошћу али истрага о иницијаторима мучног и пакленог марсејског злочина не допушта нам више да се сапињемо у границе досадашње обазривости. Цјела је наша нација свјесна да су зачетници гњусног злочина над нашим Великим Краљем регрутовани из реда оних међународних криминалних типова који су носиоци идеје ревизионизма, основане на убијању наше народне слободе, на убијању оствареног сна целе једне херојске историје. Ти су типови, махом, остаци црно жуте леђине Аустро-Угарске, елеменат туђег духа и крви, па ми ни једног часа више не смијемо имати ма каква обзира према њима. Овај елеменат, захваљујући само нашем јавашлуку, није већ давно отпремљен преко границе, где му је место.

Последње страдање наше нације наређује нам највећи и најпотпунији опрез у нашој властитој кући, чишћење огрова из нашег народног организма и чување здравог тела народног. Они који не сматрају југословенски говор за своју народну реч, основи „културтрегери“, треба да се купе, морају да иду онамо откуд их је злочиничка црно-жута власт нама послала, треба да иду тамо где их та црно-жута хидра, повампирена, чека.

Даљи њихов боравак међу нама морали би сматрати за провокацију и бојати се да се једном не би с њима морао да објасни суд и обрачун самог народа. Као претставник наших националних организација тражим безусловно да се изврши прогон из наше земље сгранаца, припадника земља, које нам сада показаше пуно непријатељство. Овај захтев диктује народна воља и сигурност народа а и један превасходно важан разлог. Док су се странци угнездили на положајима, добрим и завидним, наши млади људи остају без могућности за ма какав живот. Национални морал захтева од нас да се ово зло већ једанпут излечи како би предупредили нежељену акцију неодговорне улице и масе. Наша настојања у унутрашњој државној политици треба упутити тако, да се систематски придижу у првом реду они елементи на које се држава у најкритичнијим часовима поуздано може ослонити. То, сигурно, нису људи који су у нашем народном животу само сејачи мржње и раздора, који не респектују гостопримство, тако широкогрудно њима указивано.

Ово питање не долази у ред свакидашњих проблема, националних и социјалних. Потреба да се претставници црно-жуте хидре за увјек уклоне из наше земље питање је образа и морала. Зато се за њега треба да заузмемо са највећом горљивошћу, са истрајношћу и енергијом коју од нас категорички захтева част народа.

На основу изложеног молим да ми надлежни г. г. Министри изволе одговорити на следеће:

1) да ли је Господину Министру познато да у нашој земљи велик број странаца, припадника нама непријатељски расположених земља, заузима добре и одговорне положаје?

2) да ли је Господин Министар приправан да се сви ови људи отстране из наше земље ради националних и социјалних интереса нашег живља?

За ову интерпелацију тражим првенство.

Примите, Господине Претседниче, изразе мог поштовања.

2-1-1934 год.
Београд

Милан А. Божих, с. р.
народни посланик

ПРЕТСЕДНИШТВО МИНИСТАРСКОГ САВЕТА

Краљевине Југославије

Ад. Бр. 392

6 фебруара 1935 год.

Београд.

Господину

ДР. КОСТИ КУМАНУДИ

Претседнику Народне скупштине

Господине Претседниче,

Част ми је доставити Вам у овереном препису под ./ Указ Краљевског Намесништва III бр. 4910

од данас о распуштању Народне скупштине и одређивању избора народних посланика, који ће се извршити 5 маја 1935 године с молбом на знање и надлежност.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Претседник Министарског савета
и Министар иностраних послова,

Б. Д. Јевтић с. р.

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА II
по милости Божјој и вољи народној
Краља Југославије
КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Министра унутрашњих послова а по саслушању Министарског савета на основу чл. 32 Устава и §§ 1 и 2 Закона о избору народних посланика за Народну скупштину решили су и

РЕШАВАЈУ:

Народна скупштина изабрана на дан 8 новембра 1931 године распушта се.

Избори народних посланика за четворогодишњу скупштинску периоду (чл. 54 Устава) извршиће се у целој Краљевини у недељу петога маја 1935 године по прописима Закона о избору народних посланика за Народну скупштину.

Народна скупштина изабрана на дан петога маја 1935 године сазива се у ванредан сазив на дан трећег јуна 1935 године.

Министар унутрашњих послова нека изврши овај Указ.

III бр. 4910
6 фебруара 1935 године
у Београду.

Министар унутрашњих послова,
В. М. Поповић, с. р.

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

Претседник Министарског савета
и Министар иностраних послова,
Б. Д. Јевтић, с. р.

Министар војске и морнарице,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
Армијски ђенерал,
Пет. Р. Живковић, с. р.

Министар финансија,
Др. М. М. Стојадиновић, с. р.

Министар правде,
Др. Драг. С. Којић, с. р.

Министар шума и рудника,
Др. Светислав Поповић, с. р.

Министар унутрашњих послова,
В. М. Поповић, с. р.

Министар без портфеља,
Др. Авдо Хасанбеговић, с. р.

Министар социјалне политике
и народног здравља,
Др. Д. Марушић, с. р.

Министар трговине и индустрије,
Др. Милан Врбанић, с. р.

Министар саобраћаја,
Инж. **Дим. Вујић**, с. р.

Министар просвете,
С. Ђирић, с. р.

Министар грађевина,
Др. М. Кожул, с. р.

Министар физичког васпитања народа,
Др. Ауер Људевит, с. р.

Министар пољопривреде,
Др. Д. Јанковић, с. р.

Секретаријат Српске ЗКЗ
dokumentačija

